

Merkel heeft een zware dobber aan G20-top

Analyse

Achtergrond - 5 juli 2017 - Auteur: Hanco Jürgens

Grotesk en absurd noemde Merkel de idee dat zij de laatste verdediger van het vrije Westen zou zijn. Niemand, en al helemaal niet de bondskanselier van Duitsland, kan in zijn eentje de dingen in de wereld ten goede keren. In haar achterhoofd wist ze al wel dat ze op 7 juli als voorzitter van de G20-top in Hamburg de leiding naar zich toe kan trekken.

Als voorzitter van de groep van rijke industrielanden kun je behoorlijk sturing geven, op zijn minst aan de agenda van de vergadering. Merkel wist ook dat de G20 wordt georganiseerd op een belangrijk moment in de Duitse verkiezingsstrijd, voorafgaand aan de zomervakantie, waarna de race tot 24 september nog maar van korte duur is. In de praktijk is ze op 7 en 8 juli even de leider van de vrije wereld.

Gemankeerd, dat wel, want het is nu al duidelijk dat Trump een spelbreker zal zijn. Hij is immers voor 'clean coal', ofwel de vervuulende kolenindustrie, het bouwen van muren en het stellen van grenzen. Merkel zal de kiezer duidelijk kunnen maken waar zij voor staat: vrede, veiligheid, vrijhandel en milieu. Allemaal waarden waar in ieder geval óók de progressieve Duitse kiezer achter staat. Met dank aan Trump verenigt Duitsland zich. Arme SPD-leider Martin Schulz, hij heeft het nakijken.

Arme SPD-leider Martin Schulz, hij heeft het nakijken.

Merkel heeft er hard aan gewerkt om haar internationale imago op te poetsen. De buitenlandse reizen die zij maakte stonden in het teken van de voorbereidingen voor de G20-top. In maart was ze al bij Trump op bezoek, waar ze ook uitvoerig over westerse waarden sprak. Wereldnieuws was het uitblijven van de *handshake*, ondanks dat Merkel Trump daartoe uitnodigde.

Begin mei, vlak voor de verkiezingen in de belangrijke deelstaat Noordrijn-Westfalen, reisde ze naar Saudi-Arabië, de Arabische Emiraten en, voor het eerst in drie jaar, ook naar Rusland. Maar het meest in het oog springend was haar reis naar Argentinië en Mexico, vlak na de roemruchte G7-top in Italië, waar Trump

had laten zien dat hij - bevrijd van zijn partij en van zijn kabinet - ook in het buitenland geen blad voor de mond neemt.

In Mexico werd Merkel onthaald als de daadwerkelijke leider van het vrije Westen. Ze bevestigde dit zelf door - zonder hem te noemen - in duidelijke bewoordingen afstand te nemen van Trumps politiek: "Het bouwen van muren en schotten zal het probleem niet oplossen." Merkel wil zo snel mogelijk een vrijhandelsverdrag tussen de EU en Mexico afsluiten.

Een alliantie van 19 tegen 1 leidt mogelijk tot nieuwe kattensprongen. Toch is succes als voorzitter van de top in Hamburg zeker niet verzekerd. Merkel heeft langzaam maar zeker afstand genomen van haar oorspronkelijke politiek ten aanzien van Trump, die is samen te vatten als *ein freundliches Gesicht zeigen* en *strategic patience*. Ze wilde afwachten of Trump daadwerkelijk vervelende maatregelen zou treffen. Maar sinds haar bezoek aan Trump, sinds de gemiste *handshake*, stelt ze zich harder op.

De eerste harde confrontatie was de G7-top in Italië. Trump kwam behoorlijk geïsoleerd te staan toen bleek dat hij Merkels Afrika-beleid niet steunde. Dit belangrijke Duitse initiatief moet honger tegengaan, de Afrikaanse economie stimuleren en migratiestromen reguleren. En ook over andere zaken konden ze het nauwelijks eens worden. Het gevolg was dat Trump slechts enkele dagen na de top het klimaatakkoord van Parijs opzegde.

Het is dus zeer de vraag of verdere isolatie van Trump positief uitwerkt. Een alliantie van 19 tegen 1, zoals SPD-fractievoorzitter Thomas Opperman voorstelde, leidt mogelijk tot nieuwe kattensprongen. Onder Obama en Merkel bleken de G20-toppen zeer effectief om de neuzen dezelfde kant op te krijgen. Met Trump zou ook het tegendeel kunnen gebeuren. Juist op het gebied van klimaat, vrijhandel en migratie lopen de meningen te sterk uiteen.

Toch is juist nu het belang van de top groot. Gezien de conflicthaarden in de wereld; Qatar, Noord-Korea, de Zuid-Chinese Zee, Libië en Syrië en zelfs ook weer in Europa, nu Oostenrijk heeft aangekondigd migranten uit Italië desnoods met pantservoertuigen te stoppen. Genoeg te bespreken dus. De top kan best nog een succes worden, alleen niet op de punten waar Merkel oorspronkelijk op had ingezet. Maar Merkel zou Merkel niet zijn als ze het beperkte succes niet toch naar zich toe weet te trekken.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/21969/merkel-heeft-een-zware-dobber-aan-g20-top>